

**ปัจจัยด้านบุคลิกของครูและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1**

PERSONAL FACTORS AND THE TRANS FOR MATIONALLEADER SHIP OF SCHOOLADMIN
ISTRATORS EFFECTING THE COMPETENCIES FOR ANALYSIS, SYNTHESIS AND RESEARCH TO
DEVELOPSTUDENTS OF TEACHERSIN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 1

ศุภาวรรณ ผลสง่า¹, ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล², เรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์³

Supawan Phonsanga¹, Theerapharp Phetmalaikul², Apitee Songbundit³

¹นิสิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1) ระดับสมรรถนะการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครู 2) ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคลิกของครูและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครู 4) ปัจจัยด้านบุคลิกของครูและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์ สมรรถนะการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 359 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามโดยมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบการคัดเลือกเข้า

ผลการวิจัยพบว่า

1) สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครู โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครู และด้านการสังเคราะห์ ตามลำดับ

2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการสร้างวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ตามลำดับ

3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4) ปัจจัยด้านบุคคลของครูและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยร่วมกันพยากรณ์ร้อยละ 21.30 โดยการกระตุ้นทางปัญญา มีอำนาจการพยากรณ์สูงสุด รองลงมา อายุ และเพศตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัจจัยด้านบุคคลของครู, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครู

Abstract

The purposes of this research were to find 1) the level of analysis, synthesis and research to develop students competencies of teachers; 2) the level of the transformational leadership of school administrators; 3) the relationship between personal factors, analysis, synthesis, research to develop the students competencies of teachers and the transformational leadership of school administrators; 4) the personal factors of personal of teachers and the transformational leadership of school administrators that can predict to competencies of teachers. The samples of this research were three hundred and fifty nine teachers in the Secondary Educational Service Area Office 1. The research tools were a questionnaire with reliability .98. Percentage, mean, standard deviation, and analyse the Pearson Product Moment Correlation and to analyse the equation of multiple regression were used to analyze the data.

The findings revealed the following:

1) The Competencies of analysis, synthesis and research to develop students of teachers. The overall was at a high level every other. The highest average score is ranked were analysis, research to develop students and synthesis, respectively.

2) Factors of the school transformational leadership on the whole and according to the comments of the teacher in the level of practice was at a high level and every practical aspect was also at a high level. The inspiration building, the idealism influence, the intelligence stimulated and the creating clear vision and the individuality identified, respectively.

3) The transformational leadership of school administrators correlated with the competencies of analysis, synthesis and research to develop students of teachers in the positive way were statistically significant at .01.

4) The factors of the personal aspect of teachers and the school transformational leadership can be predicted by the competencies of analysis, synthesis and research to develop students of teachers is significantly at .01. The prediction is at a percentage of 21.30 for the intelligence stimulated is effecting the highest prediction, age and sex respectively.

Keywords: Personal Factors, The Transformational Leadership, The Competencies in Analysis, Synthesis and Research to Develop Student of Teachers

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาไทยมุ่งผลิตคนที่มีความรู้และทักษะ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในระบบเศรษฐกิจ และเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาจึงต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาพลเมืองที่ฉลาด รับผิดชอบ สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประยุกต์ใช้เป็น มีความสามารถในการทำงานและแก้ไขปัญหา ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการจัดการศึกษาในเชิงโครงสร้างทั้งระบบอย่างเข้าใจสภาพปัญหา มีเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ [1]

จากผลการทดสอบคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติในปี พ.ศ. 2558 (Trends in International Mathematics and Science Study หรือ TIMSS 2015) พบว่า คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ โดยมีคะแนน 431 และ 456 จากคะแนนเต็ม 1,000 คะแนน [2] และผลการประเมิน PISA 2015 การอ่าน คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์พบว่า ในด้านวิทยาศาสตร์ประเทศไทยได้ 421 คะแนน จัดอยู่ในอันดับช่วงที่ 51-57 จากทั้งหมด 72 ประเทศ [3] ผลการสอบของนักเรียนไทยสะท้อนให้เห็นถึงความไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ของผู้เรียน ซึ่งสัมพันธ์กับการวิเคราะห์สภาพการณ์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่ประเทศไทยจะต้องเร่งดำเนินการให้เกิดการพัฒนาคนเพื่อเสริมสร้างทุนทางปัญญาให้กับประเทศอย่างยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ยุทธศาสตร์ที่เร่งด่วนประการหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 คือ ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนามุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาพที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาค้นหาความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัยใฝ่รู้มีความรู้ มีทักษะมีความคิดสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคมมีจริยธรรมและคุณธรรม [4]

จากวิกฤตและปัญหาทางด้านการจัดการศึกษาของไทยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ การพัฒนาและยกระดับความรู้และสมรรถนะของครูอย่างต่อเนื่องจึงกลายเป็นประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาไทย เพราะความรู้และสมรรถนะด้านการสอนของครู จะนำไปสู่ผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามที่สังคมคาดหวัง แต่จากการศึกษารายงานการวิจัยสมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง พบว่าปัญหาของครูในด้านสมรรถนะครูนั้นเป็นปัญหามาตั้งแต่การวางนโยบายทางการศึกษา สืบเนื่องมาถึงการผลิตครู อีกทั้งการพัฒนาครูยังขาดประสิทธิภาพ แม้ว่าหน่วยงานต่างๆ จะจัดโครงการเพื่อพัฒนาครูแต่ก็ยังไม่เข้าขั้น ไม่เป็นระบบ ขาดประสิทธิภาพและขาดความต่อเนื่องทำให้ครูไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และไม่สามารถนำไปแก้ปัญหาของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง [5]

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [6] แบ่งสมรรถนะของครูเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานบริการที่ดี, การพัฒนาตนเอง, การทำงานเป็นทีมและ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และ 2) สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้, การพัฒนาผู้เรียน, การบริหารจัดการชั้นเรียน, การวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน, ภาวะผู้นำของครูและ การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ แต่ในงานวิจัยหลายงาน พบว่า สมรรถนะของครูเผชิญกับวิกฤตหลายหลายด้าน เช่น การวิจัยประเมินสมรรถนะครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 [7] พบว่าสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ที่มีระดับคุณภาพต่ำมีทั้งหมด 4 สมรรถนะ ได้แก่ 1) สมรรถนะการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2) สมรรถนะการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 3) สมรรถนะภาวะผู้นำครู และ 4) สมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับ ภัครดา มากเทพพงษ์ [8]

ที่ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การส่งเสริมสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าความจำเป็นเร่งด่วนในการส่งเสริมสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดอยู่ในอันดับสูงสุด คือ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสมรรถนะการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูเป็นอีกสมรรถนะหนึ่งที่มีความสำคัญ ที่จะสามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างแท้จริง

สมรรถนะการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้การศึกษไทยเข้มแข็ง เพราะนอกจากเป็นการแก้ไขปัญหาประการหนึ่งที่เป็นสาเหตุของผลสัมฤทธิ์ และทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ของผู้เรียนที่ต่ำกว่ามาตรฐานแล้ว ยังเป็นการนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับทฤษฎีของแชมมณี [9] ที่ได้อธิบายหลักการสอนการคิดสำหรับครูว่าการคิดมีลักษณะเป็นกระบวนการหรือวิธีการไม่ใช่เนื้อหาสาระหรือเนื้อหาความรู้ การสอนจึงเป็นเรื่องที่ยากขึ้นสำหรับครูเพราะไม่มีเนื้อหาความรู้ที่จะถ่ายทอดตั้งนั้นการที่ครูจะสอนและฝึกพัฒนาทักษะการคิดใดๆ ให้แก่ผู้เรียนได้ประการแรก ครูจำเป็นต้องเข้าใจความหมายของทักษะการคิดนั้นว่าทักษะการคิดนั้นคืออะไรมีลักษณะเด่นที่ทำให้แตกต่างจากทักษะการคิดอื่นๆ อย่างไรเมื่อครูมีความเข้าใจเบื้องต้นจะช่วยให้เห็นลักษณะของเป้าหมายหรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน และก็จะช่วยให้แนวทางแก่ครูในการวัดและประเมินทักษะการคิดนั้นด้วย

ผู้นำจะพาองค์กรหรือหน่วยงานไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้นั้นจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่ดีและเหมาะสม ดังนั้นภาวะผู้นำของผู้บริหารจึงถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กร เนื่องจากภาวะผู้นำสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงาน และภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์กร ซึ่งในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงมีความเหมาะสมในการบริหารองค์กรหรือหน่วยงาน ผลจากการวิจัยเชิงประจักษ์และการฝึกอบรมพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในทุกระดับในองค์กรของประเทศต่างๆ จำนวนมาก พบว่าผู้บริหารหรือผู้นำที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถทำให้ประสิทธิผลของงานและองค์กรสูงขึ้นแม้ว่าสภาพการณ์ขององค์กรจะมีข้อจำกัดต่างๆ เพียงใด [10]

ในการยกระดับ และพัฒนาสมรรถนะครูนั้น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้เป้าหมายของการพัฒนาครูประสบความสำเร็จและส่งเสริมให้เกิดการดำเนินการอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ สุธาเดช อนันต์สวัสดิ์ [11] ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของครู พบว่า ในส่วนของปัจจัยด้านภูมิหลัง ทั้งเพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน ส่งผลต่อสมรรถนะของครู ส่วนปัจจัยในด้านองค์กร ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร นโยบายการบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความเป็นส่วนหนึ่งต่อองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา [12] ที่ได้อธิบายถึงความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเทคนิคการสอนและกระบวนการคิดของครูเพราะครูคือผู้ที่มีบทบาทในการแนะนำวิธีคิด วิธีหาความรู้ บ่มเพาะทักษะ และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูจะส่งผลต่อนักเรียนอย่างแท้จริง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยด้านบุคคลของครูและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของคุณในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลของคุณและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับสมรรถนะการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของคุณ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
4. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบุคคลของคุณ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์สมรรถนะการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของคุณในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 5,586 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ปีการศึกษา 2560 รวมทั้งสิ้น 359 คน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) จากนั้นสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน (Proportion size) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามสมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของคุณ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 15 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้านเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 26 ข้อ ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามของคุณ จำนวน 359 ชุด ได้กลับมา 318 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.58 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาโดยใช้การคำนวณการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละวิเคราะห์ระดับสมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของคุณ โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวม รายด้าน และรายข้อ วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวม รายด้าน และรายข้อวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของปัจจัยด้านบุคคลของคุณ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับสมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยการใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบการคัดเลือกเข้า (Multiple Regression Analysis- Enter Method)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย การศึกษาปัจจัยด้านบุคคลของครูและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

1. สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวิเคราะห์ของครู การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครู และด้านการสังเคราะห์ของครู ตามลำดับ
2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการกระตุ้นทางปัญญาด้านการสร้างวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลตามลำดับ
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ปัจจัยด้านบุคคลของครูและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยด้านบุคคลของครูและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ร้อยละ 21.30 โดยการกระตุ้นทางปัญญา มีอำนาจการพยากรณ์สูงสุดรองลงมา อายุ และเพศตามลำดับ

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาระดับสมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ครูมีสมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด คือ ด้านการวิเคราะห์ของครู รองลงมา คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครู และด้านการสังเคราะห์ของครู ตามลำดับ ดังนั้นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูจึงควรมุ่งไปที่การพัฒนาสมรรถนะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ของผู้เรียน ไม่ใช่มุ่งพัฒนาสมรรถนะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของครูเพียงอย่างเดียว ถึงจะทำให้สมรรถนะที่ครูได้ฝึกฝนและพัฒนาประสบความสำเร็จ เนื่องจากครูจะต้องจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้กับผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนนั้นครูจำเป็นต้องมีความเข้าใจในความหมายของลักษณะของการคิดรวมทั้งรู้และเข้าใจกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินการคิดแบบนั้นๆ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะหากครูบูรณาการสอดแทรกการพัฒนาหรือฝึกทักษะการคิดควบคู่ไปกับการสอนเนื้อหาสาระต่างๆ ก็เกิดประโยชน์สองต่อ คือ นอกจากผู้เรียนจะมีโอกาสฝึกฝนพัฒนาทักษะการคิดมากขึ้นแล้วทักษะเหล่านั้นยังสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสาระที่เรียนเพิ่มขึ้นซึ่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย[9] และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณา รุ่งเรืองวิฑูรย์กุล [13] ที่ได้พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะครูนักวิจัยด้วยการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมทำแบบสอบถามสมรรถนะครู

นักวิจัยโดยการประเมินตนเองโดยตอบข้อคำถาม 3 ด้านคือ ด้านความรู้ความเข้าใจการวิจัยในชั้นเรียน ด้านจิตวิทยา และด้านการปฏิบัติทางการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมและรายด้านตามความคิดเห็นของครู ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการกระตุ้นทางปัญญาด้านการสร้างวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของทองคำพิมา [14] ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอ่างทองพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลการสร้างแรงบันดาลใจ และการกระตุ้นทางปัญญาตามลำดับ และสอดคล้องกับสิทธิพลพลทัพ [15] ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับการปฏิบัติจากมากไปน้อย ได้แก่ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจและการกระตุ้นทางปัญญา

ภาวะผู้นำของผู้บริหารถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กร เนื่องจากภาวะผู้นำสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงานและภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์กรจึงมีแนวคิดและการศึกษาในเรื่องการพัฒนาความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ (Leadership) เกิดขึ้น [16] ยิ่งไปกว่านั้นความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ ระบบการศึกษา ที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกในการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560– 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560– 2564) นำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน [17]

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง และเห็นความสำคัญของทักษะและกระบวนการคิดขั้นสูง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาตนเองของครูและส่งผลไปยังการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนส่งเสริมการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีวิจรรย์ญาณ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานตลอดจนเป็นคนดีมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความรู้เท่าทันสภาพการณ์อย่างรอบด้าน มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนย่อมจะสามารถที่จะกระตุ้นทางปัญญา สร้างแรงบันดาลใจ ทั้งยังมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาบนพื้นฐาน

ของการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับฟีดแบลค และการ์เซีย [18] ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ร่วมงานเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากที่สุดต่อทัศนคติของผู้ร่วมงานที่มีต่อการทำงานหากผู้ร่วมงานมีความศรัทธาในตัวผู้บริหารและยอมที่จะเป็นผู้ตามการให้ความสนับสนุนในการปฏิบัติงานก็จะเป็นไปได้ด้วยดีในทางตรงกันข้ามหากผู้บริหารไม่ได้รับความไว้วางใจจากผู้ร่วมงานก็ยอมไม่ทำตามทำให้ผู้บริหารเกิดความอึดอัดที่จะปฏิบัติงานมีความวิตกกังวลซึ่งอาจทำให้งานที่ปฏิบัติอยู่ล้มเหลวได้

4. ปัจจัยด้านบุคลิกของครูและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยด้านบุคลิกของครูและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้าน ร่วมกันการพยากรณ์สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ร้อยละ 21.30 โดยการกระตุ้นทางปัญญา มีอำนาจการพยากรณ์สูงสุดรองลงมา อายุ และ เพศ (SEX) ตามลำดับ

เนื่องจากการกระตุ้นทางปัญญาเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงให้เห็นว่าสามารถกระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชาให้เห็นวิธีการ หรือแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหา เพื่อส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชากล้าที่จะแสดงความคิดเห็น และเกิดกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา [19] ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้การกระตุ้นสติปัญญา การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การสร้างแรงบันดาลใจและการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารทุกด้านส่งผลต่อสมรรถนะหลักของครูโดยสามารถร่วมกันทำนายสมรรถนะหลักของครูในภาพรวมได้ ร้อยละ 81.6 และพบว่า การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การสร้างแรงบันดาลใจและการกระตุ้นสติปัญญาส่งผลต่อการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ในการปฏิบัติงานของครูและสอดคล้องกับ ปิยะ เจริญเวชรักษ์ [20] ที่ได้ศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการสร้างอิทธิพลเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนต่อการเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูได้ ร้อยละ 98 ตัวแปรแฝงที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู คือ ภูมิหลัง คุณลักษณะเฉพาะความเป็นผู้นำ และพฤติกรรมการสร้างอิทธิพล ส่วนองค์ประกอบของตัวแปรแฝงทั้ง 4 ตัว ซึ่งเรียงลำดับน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ตัวแปรแฝงภูมิหลัง คือ อายุ ประสบการณ์ การศึกษาอบรมทางการบริหารและระดับการศึกษา 2) ตัวแปรแฝงคุณลักษณะเฉพาะความเป็นผู้นำ คือ ทักษะผู้นำ และ คุณลักษณะส่วนตัวของผู้นำ 3) ตัวแปรแฝงพฤติกรรมสร้างอิทธิพล คือ การจูงใจด้วยเหตุผล การสร้างแรงบันดาลใจ การแลกเปลี่ยนและการใช้อำนาจตามกฎหมาย และ 4) ตัวแปรแฝงแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู คือ ความผูกพันต่อองค์กร การทำงานเป็นทีม และความพึงพอใจในการทำงาน ตามลำดับ

อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีอายุไม่เกิน 35 ปี ถึงร้อยละ 61 ซึ่งครูในกลุ่มนี้ถือได้ว่าอยู่ในวัยที่พร้อมจะเรียนรู้งาน แสวงหาความก้าวหน้า และความมั่นคง รวมถึงพร้อมยอมรับการเปลี่ยนแปลง จึงส่งผลต่อสมรรถนะการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดลย์ สนั่นเอื้อเม็งโงง [21] ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรระดับครูที่มีผลต่อสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมของครูได้แก่ ตัวแปรความเป็นครูที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำ

วิจัยและตัวแปรความคาดหวังในผลการวิจัย อายุราชการ และลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน และตัวแปรระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมของครู ได้แก่ ตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหาร

การที่จะพัฒนาครูให้มีสมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้นั้น ปัจจัยด้านบุคคลของครูทั้งอายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์การสอน ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากสมรรถนะเป็นความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม อุดมคติส่วนตัวที่มีต่อการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพสูงสุดตามที่องค์กรต้องการ เพราะสมรรถนะมีความสัมพันธ์กับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ซึ่งสามารถนำแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะไปใช้ในการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ การวางแผนสืบทอดตำแหน่ง และการจ่ายค่าตอบแทน [12] ดังนั้นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้ได้บังคับบัญชาที่มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาสมรรถนะของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมรรถนะในด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน เนื่องจากสมรรถนะทางด้านนี้เป็นสมรรถนะที่สะท้อนไปสู่การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างสร้างสรรค์ เพราะหากครูผู้สอนขาดทักษะทางด้านกระบวนการคิดแล้ว เป็นไปได้ยากว่าจะสามารถถ่ายทอดความรู้และช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดทักษะดังกล่าวได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรพร ล้ออุทัย [22] ที่ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะครูสังกัดสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะครูในภาพรวม ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพในทำงานสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับผู้บังคับบัญชาสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียนมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .141, .061 และ .152 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูได้พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง และกระบวนการในการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู

1.2 ผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัด ควรสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community) เพื่อให้ครูได้พัฒนาสมรรถนะการสังเคราะห์ของครูซึ่งคะแนนต่ำที่สุด และมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์สามารถนำมาพัฒนาตนเองและผู้เรียนได้

1.3 ผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัดควรพัฒนาแนวทางในการประเมินความดีความชอบของสมรรถนะ เพื่อให้ครูเกิดการยอมรับและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริหารในการให้ผลตอบแทนรางวัลแก่ผู้ได้บังคับบัญชาโดยพิจารณาจากความสามารถในการปฏิบัติงาน มีค่าความแปรปรวนสูงที่สุด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยพัฒนากลยุทธ์การยกระดับสมรรถนะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครู เพื่อเป็นเครื่องมือให้ผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัดมีแนวทางในการดำเนินงานเชิงรุก

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของครูในด้านอื่นๆ เพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การยกระดับสมรรถนะครูอย่างรอบด้าน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *สภาวะการศึกษาไทยปี 2557/2558 “จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร”*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- [2] สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). *สรุปผลการวิจัยโครงการ TIMSS 2015*. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- [3] สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). *สรุปผลการประเมิน PISA 2015 วิทยาศาสตร์ การอ่าน และคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- [4] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- [5] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานการวิจัยสมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- [6] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- [7] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. (2553). *ผลการประเมินสมรรถนะครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ปี 2553 ตามโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ (Upgrading Teacher Qualification Through The Whole System: UTQ)*.
- [8] ภครดา มากเทพพงษ์. (2557). *กลยุทธ์การส่งเสริมสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี*. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. 9(4): 367-378.
- [9] ทิศนา แหมมณี. (2554, เมษายน-มิถุนายน). *ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ และ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ: การบูรณาการในการจัดการเรียนรู้*. วารสารราชบัณฑิตยสถาน. 2(36): 198-204.
- [10] กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *คู่มือผู้เข้ารับการพัฒนาลำดับผู้พัฒนาการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- [11] สุรเดช อนันตสวัสดิ์. (2554). *โมเดลเชิงสาเหตุและผลของสมรรถนะของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [12] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). *โครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน (พ.ศ. 2557-2560) “สะท้อนปัญหาและทางออก ตอบโจทย์ปฏิรูปการศึกษาไทย”*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่ .
- [13] อรรธมา รุ่งเรืองวนิชกุล. (2556). *การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะครูนักวิจัยด้วยการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ สำหรับข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [14] ทองคำ พิมพ์า. (2556). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอ่างทอง*. สารนิพนธ์กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- [15] สิทธิพล พหลทัฬห. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3. การศึกษาอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).* ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [16] สีนีนางว โภธิจิตญาโน. (2554). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายโรงเรียนที่ 22 สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [17] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- [18] Fiedler, F.E. & Garcia, J.E. (1987). *New approaches to effective: Cognitive resources and organizational performance.* New York: Wiley.
- [19] กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา. (2559, พฤษภาคม-สิงหาคม). *ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.* Veridian E-Journal. 9(2):1510-1525.
- [20] ปิยะ เจริญเวชรักษ์. (2556). *รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการสร้างอิทธิพลเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู. ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร ปีที่ 15(2).*
- [21] อุดุลย์ สนั่นเอื้อเม็งโธสง. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา).* มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [22] วชิรพร ล้ออุทัย. (2554). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.